

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0277-296
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Національний авіаційний університет
ID ОП у ЄДЕБО	26761
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Економічний аналіз й прогнозування в публічному управлінні, другий (магістерський) рівень вищої освіти, галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	https://bit.ly/2Q82DBh
Посилання на звіт експертної групи	

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	28 Публічне управління та адміністрування
Дата засідання	09.01.2020 р.
№ протоколу	15
Доповідач	Забарна Елеонора Миколаївна

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однієї із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

◇ наявні

◇ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

◇ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

◇ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

відсутні

Обґрунтування:

ОПП «Економічний аналіз й прогнозування в публічному управлінні» обумовлена необхідністю врахування економічного механізму публічного управління та спрямована на формування фахових умінь та професійних навичок з публічного управління та адміністрування в сфері реалізації його економічного інструментарію на національному та регіональному рівнях. Поважаючи самостійність ЗВО зазначимо, що цілі ОПП відповідають положенням Стратегії розвитку Національного авіаційного університету (НАУ) до 2030 року, зокрема щодо імплементації економічної складової в діяльність університету, який також є суб'єктом публічного сектору. Структура ОПП реалізована згідно з моделлю інноваційного університету, враховує специфіку підготовки фахівців з публічного управління та адміністрування в економічній сфері. Загалом ОПП відповідає критеріям оцінювання якості освітньої програми, є динамічною, всі суб'єкти її реалізації демонструють активний пошук шляхів її розвитку та вдосконалення.

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	А	Поява ОПП «Економічний аналіз й прогнозування» є виразом врахування в стратегії розвитку НАУ необхідності кадрово-освітнього забезпечення кон'юнктурних потреб національної економіки. В НАУ функціонує комплексна ієрархічна система стратегічного управління, що передбачає вмонтування ОПП в його загальний стратегічний та тактичний розвиток. Метою ОП є підготовка фахівців здатних професійно розв'язувати проблеми та вирішувати завдання публічного управління в економічній сфері на основі застосування сучасного інструментарію економічного аналізу, прогнозування та програмування на національному та регіональному рівнях функціонування економіки, що чітко визначено в цілях ОПП і програмних результатах навчання. За структурою та змістом ОПП відповідає запитам ринку праці, сприяє підготовці сучасного фахівці в галузі публічного управління з урахуванням сучасних підходів та вимог практичної діяльності. Позитивною практикою є урахування досвіду	В	Як в звіті по самоаналізу так і в звіті експертної групи (ЕГ) декларативно зазначено, що в процесі формулювання цілей та програмних результатів навчання було враховано досвід польських та чеських університетів, що здійснюють підготовку фахівців у економічній сфері публічного управління. Така практика є позитивною, проте не вказано досвід яких саме ЗВО та в якому саме напрямку було враховано, що ставить під сумнів системність та якість такої роботи.

		аналогічних вітчизняних освітніх програм, зокрема, рекомендацій Національного агентства України з питань державної служби освітніх програми Національної академії державного управління при Президентові України, а також зарубіжного досвіду підготовки публічних управлінців у сфері розвитку економічних процесів.		
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В	Структура і зміст ОПП «Економічний аналіз й прогнозування в публічному управлінні» та окремих освітніх компонентів відповідає всім вимогам щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти. Зміст ОПП має чітку структуру; освітні компоненти програми становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання; ОПП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності. Позитивною практикою ОПП є презентація дисциплін, які пропонуються студентам для вибору, та участь роботодавців у формуванні їх переліку та змісту. ЕГ зазначено, що студенти мають можливість проходити переддипломну практику в комітетах Верховної Ради України	В	Вважаємо доцільним зазначити недолік в роботі ЕГ, яка при роботі в ЗВО не врахувала методичні рекомендації Національного Агентства та не надала відповідних посилань (додатково до тих, які містить звіт про самооцінювання): відсутні посилання на внутрішні документи, які регулюють питання побудови індивідуальної освітньої траєкторії, практичну підготовку студентів. Основні висновки ЕГ робила на основі спілкування з відповідними фокус-групами. Поважаючи роботу ЕГ, ГЕР самостійно проаналізувала веб-сайт НАУ та пересвідчилась в наявності відповідних положень та механізму реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача. Три ОК забезпечуються тільки вибірковими дисциплінами. Змістовне наповнення окремих дисциплін («Менеджмент», «Управління людськими ресурсами») потребує удосконалення. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління

				людськими ресурсами» складається з одного навчального модуля: «Державна служба як професійна діяльність. Ефективність державної служби». Модуль не розкриває повністю змісту навчальної дисципліни. Разом з тим, теми, які включає модуль «Державна служба як професійна діяльність. Ефективність державної служби» достатньо розкривають його. Даний модуль включає тему «Особливості служби в органах місцевого самоврядування», що не відноситься до нього. Оскільки основні висновки ЕГ робила на основі спілкування з відповідними фокус-групами і проблем змістовного наповнення дисциплін виявлено не було, вважаємо, що потребує оновлення і приведення у відповідність навчально-методичне забезпечення дисциплін ОП.
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В	Загалом, Правила прийому до НАУ є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. При формуванні програми фахового вступного випробування враховано змістові напрями ОПП «Економічний аналіз й прогнозування в публічному управлінні», а саме з тематики питань історії і теорії публічного управління, економічної теорії, публічного управління та національної безпеки. ЕГ констатує, що визначення форми і змісту вступних випробувань, предметів, з яких приймаються фахові випробування для	В	

		вступу на ОПП, відповідають рівню компетентностей, потрібних для того, щоб розпочати навчання на програмі. Поряд з тим, ЕГ відмічає відсутність Положення (правил) визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.		
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В	Форми та методи навчання, викладання за ОПП «Економічний аналіз й прогнозування в публічному управлінні» сприяють досягненню заявлених цілей та результатів та відповідає вимогам студенто-центрованого підходу. Цілі, зміст, та програмні результати навчання є зрозумілими для студентів.	В	Позитивної оцінки заслуговує практика «імітаційного навчання» - формулювання завдань для самостійної роботи студентів через проблематизацію викладачем навчального матеріалу; наявність на базі випускової кафедри «Школи молодого публічного управлінця», де систематизуються наукові нароби здобувачів в рамках роботи круглих столів, науково-методичних семінарів тощо. Поряд з тим, констатуємо відсутність досвіду участі здобувачів освітнього ступеня магістр ОПП в міжнародних проектах.
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В	Науково-педагогічні працівники завчасно інформують студентів про контрольні заходи не тільки в межах навчальних дисциплін, але і усієї програми; у ЗВО розроблена та запроваджена ґрунтовна нормативна база щодо забезпечення та популяризації академічної доброчесності, використовуються сучасні та ефективні технічні інструменти виявлення академічного плагіату.	В	ЕГ представила в Звіті всі необхідні посилання на нормативні документи НАУ, відповідно до даного критерію. Зокрема, «Положення про організацію освітнього процесу в НАУ», «Антикорупційна програма НАУ», «Положення про атестацію випускників НАУ», тощо. Проте, недостатньо чітко в РНП визначено процедури оскарження результатів підсумкового контролю.
Критерій 6. Людські	В	ЕГ констатує наявність професіоналів-практиків в складі кафедри, що	В	Підвищення кваліфікація та конкурсний відбір на заміщення

ресурси		<p>відповідають за підготовку фахівців за даною ОПП. В НАУ налагоджені зв'язки з органами державного управління та місцевого самоврядування м. Київ. Роботодавці залучаються до участі в атестаційних процедурах. Є практика відкритих лекцій та майстер-класів. Процедури добору викладачів є прозорими та публічними. Функціонують центри підвищення професійної майстерності молодих викладачів. Впроваджені окремі рейтинги викладачів згідно наукометричних баз Scopus, WoS, Google Scholar, РІНЦ.</p>		<p>вакантних посад здійснюється відповідно до затвердженої в НАУ «Концепції інноваційного розвитку». Має місце залучення роботодавців до формування ОПП та реалізації практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Запроваджено практику здійснення неформального наставництва досвідченими колегами нових викладачів. ЕГ встановила, що професійна кваліфікація викладачів корелюється із ОПП в частині ОК.</p>
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В	<p>ЕГ пересвідчилась, що в ЗВО забезпечено безкоштовний та вільний доступ до всіх можливостей та ресурсів університету, які стосуються як освітнього простору так і проведення вільного часу студентів і викладачів (бібліотека, електронне середовище, інтернет, спортивні та актові зали). Індивідуальний підхід до здобувачів, врахування їх особистих потреб, вдосконалення їх особистих вмінь, проведення різноманітних закладів, як керівництвом так і студентським самоврядуванням, що спрямовано на всебічний розвиток особистості. Діє служба безпеки, до якої можна звернутись в разі порушення іншими громадського порядку, зокрема в гуртожитку.</p>	В	
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення	В	<p>Університет чітко та послідовно дотримується всіх процедур щодо періодичного перегляду ОПП.</p>	В	

якості освітньої програми		Роботодавців залучають до перегляду ОПП. На кафедрі існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускника. Здійснюється моніторинг якості викладання шляхом анкетування здобувачів вищої освіти та оприлюднення аналітичного звіту за результатами такого анкетування із детальною візуалізацією. НАУ продемонструвала узгодженість співпраці всіх підрозділів, які забезпечують реалізацію ОПП.		
Критерій 9. Прозорість та публічність	В	Уся інформація щодо організації освітнього процесу, регулювання його та удосконалення є у вільному доступі, будь-яка людина може зайти на сайт університету та ознайомитися з документами відповідно до якого регулюється освітній процесом у ЗВО. Також наявний вільний доступ для стейкхолдерів, що спрямований на постійне удосконалення ОПП та університету загалом. Проте, не всі документи, оприлюднені на сайті університету, адже знаходяться на стадії узгодження та остаточного затвердження.	В	За свідченням ЕГ, НАУ усвідомлює недосконалість власного сайту.
Критерій 10. Навчання через дослідження	-	-	-	-

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

В результаті вивчення звіту самоаналізу, звіту експертної групи та роботи ГЕР 28 при обговоренні можливостей акредитації ОПП «Економічний аналіз й прогнозування в публічному управлінні» другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування» зроблено такі висновки та рекомендації.

1. Робота Національного авіаційного університету заслуговує на позитивну оцінку.
2. Оскільки нормативна база щодо правил проведення контрольних заходів не є завершеною, доцільно доповнити її нормами, що врегульовують порядок оскарження результатів контрольних заходів; внести норми щодо конфлікту інтересів до Положення про організацію освітнього процесу. Відсутність політики та процедур вирішення конфліктних ситуацій робить студентів вразливими до таких ситуацій, а тому відповідний проект Положення рекомендовано доопрацювати нормами щодо протидії дискримінації та затвердити остаточну версію. Потребує розробки та затвердження Положення щодо визнання знань здобувачів, отриманих в неформальній освіті.
3. Поважаючи автономію ЗВО у визначенні спеціалізації та наповнення змістом ОП звертаємо увагу на те, що три освітні компоненти закриваються тільки дисциплінами вибіркового блоку. Рекомендується переглянути заплановану кількість програмних результатів навчання щодо їх реалістичної реалізації. Потребує корегування зміст окремих ОК для уникнення дублювання та врахування специфіки ОПП «Економічний аналіз й прогнозування в публічному управлінні», визначених її цілями та програмними результатами навчання. Зокрема потребує суттєвого доопрацювання навчально-методичне забезпечення дисципліни «Менеджмент». Робоча програма дисципліни «Менеджмент» включає тему «Ефективність управління. Управління конфліктами та стресами». У той же час ОП включає такі дисципліни: «Управління людськими ресурсами» та «Конфліктологія і врегулювання економічних спорів у публічному управлінні та адмініструванні». Робоча програма навчальної дисципліни «Управління людськими ресурсами» складається з одного навчального модуля: «Державна служба як професійна діяльність. Ефективність державної служби». Модуль не розкриває повністю змісту навчальної дисципліни. Разом з тим, теми, які включає модуль «Державна служба як професійна діяльність. Ефективність державної служби» достатньо розкривають його. Даний модуль включає тему «Особливості служби в органах місцевого самоврядування», що не відноситься до нього.
4. Активізувати реальну роботу щодо інтернаціоналізації НАУ в напрямку академічної і наукової співпраці з іноземними освітніми установами та міжнародними організаціями, асоціаціями та мережами; організацію академічної мобільності професорсько-викладацького складу та студентів, стажувань, підвищення кваліфікації викладачів та студентів за кордоном; надання освітніх послуг іноземним студентам; участь у міжнародних проектах (програмах, конференціях, семінарах, симпозиумах).
5. Сприяти залученню на регулярній основі до аудиторних занять на ОПП професіоналів-практиків, експертів сфери публічного управління та соціально-економічного розвитку територій, представників роботодавців.
6. З метою подальшого укорінення академічної доброчесності рекомендовано запровадити перевірку на плагіат текстів письмових робіт (зокрема курсових) здобувачів.
7. Формування власної траєкторії навчання студента (вибіркові дисципліни) потребує відходу від блоковості дисциплін. Можливо слід запропонувати студенту (на відкритій платформі університету) перелік дисциплін, які він може обирати впродовж навчання за даною освітньою програмою, незалежно від навчального семестру з обмеженням виключно по кредитах, які відведено до вибору.

8. ОПП недостатньо уваги приділено таким освітнім компонентам, які надають студентів можливість формування так званих soft-skills. Можна запропонувати студентам такі дескриптори, як «Інноваційний менеджмент», «Лідерство та корпоративна культура», «PR» (тим більш, що в НАУ затверджено «Концепцію інноваційного розвитку»).
9. Для всіх учасників освітнього процесу (в першу чергу для студентів та професорсько-викладацького складу) доцільним бачиться запровадження мовних курсів (англійська та інші європейські мови) з метою покращення їх застосування в професійній діяльності.
10. Залучити представників органу студентського самоврядування до роботи в Конкурсній комісії обрання на посади науково-педагогічних працівників (старшого викладача, викладача та асистента).
11. Активізація роботи кураторів студентських груп дозволить максимально ефективно здійснювати не лише освітню функцію вищої школи, а й вести виховну роботу; оперативно реагувати на виявлені проблеми та потреби студентства (на сьогодні основне навантаження щодо виховної роботи покладено на Гаранта ОПП).
12. Рекомендуємо оприлюднювати результати аналізу опитування випускників щодо їх кар'єрного шляху, рівня задоволеності освітою та пропозицій щодо поліпшення ОПП. Висвітлювати на сайті ЗВО заходи, які було запроваджено в наслідок аналізу результатів опитування, анкетування, отриманих пропозицій від всіх стейкхолдерів освітнього процесу.
13. Продовжувати роботу щодо облаштування приміщень ЗВО всім необхідним для навчання осіб з особливими потребами. Активізувати роботу щодо використання платформи Moodle для завантаження дистанційних курсів, завдано по окремим ОК для самостійної роботи здобувачів та самоконтролю знань.
14. В цілому, веб-сайт НАУ є занадто переобтяжений інформацією та незручний у використанні, що ускладнює пошук певної інформації, зокрема для здобувачів вищої освіти, тому нагальною потребою є якомога швидше запровадження модернізованого сайту зі спрощеною навігацією.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

акредитацію ОП

умовну (відкладену) акредитацію ОП

відмову в акредитації ОП

Відповідальний за підготовку висновку GER,
член GER

Елеонора Забарна

Голова GER

Ніна Чала